

Erfvogels

Colofon

ISBN: 978 94 6365 761 7

1e druk 2025

© 2025, Frits Criens

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Drukwerk: CSL digitaal B.V.

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Hoewel de beschreven situaties in Erfvogels realistisch zijn, verwijzen ze niet naar specifieke, concrete zaken die op het ogenblik spelen of in het verleden gespeeld hebben, al lijken werkelijkheid en fictie naadloos samen te vallen. Ook de personages in dit boek zijn volkomen fictief. Elke gelijkenis met bestaande gebeurtenissen en/of personen berust dan ook op louter toeval.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Erfvogels

ROMAN

Frits Criens

Erfvogels zijn vogels die leven op het boerenland.
Op en rondom boerderijen en landelijk gelegen
woningen, op erven, in hagen, houtwallen
en struwelen.

Vogelbescherming Nederland

Een nieuwe betekenis van erfvogel
vindt u in deze roman.

De schrijver

Motto

Ik heb het verleden opnieuw verzonnen
om de schoonheid van de toekomst te zien.

Louis Aragon

Frans dichter, 1897 - 1982

Het is zoals het is en het gaat zoals het gaat

Tegeltjeswijsheid

ZATERDAG

10 februari 2024

EEN

‘Man, ik word ziek van jouw gezanik over je verlangen naar mij. Zoek een psycholoog. Beter nog, laat je castreren!’

‘Je bent grof, Sanne. Zo ken ik je niet.’

‘Hou dan op met bellen.’

‘Sanne. Alsjeblieft. Ik wil de waarheid weten.’

‘Die heb ik je al tien keer verteld, Corneel.’

‘Via de telefoon. Ik wil jou kunnen aankijken als we praten. Waarom weiger je dat?’

‘Omdat jij zo gevoelloos bent als een ijsmummie. Daarom, Ötzi!’

‘Nee, jij bent fijngevoelig, Sanne. Deelt me botweg telefo-

nisch mee dat het uit is tussen ons. Zeg dan eerlijk dat je een ander hebt.'

'En als dat zo zou zijn. Wat dan nog? Het komt nooit meer goed tussen ons.'

'Is het zo moeilijk je voor te stellen wat je me aandoet? Of geniet je ervan om me te kleineren?'

'Corneel, doe jezelf een lol, accepteer dat het voorbij is.'

'Dat kan ik niet en dat wil ik niet.'

'Dan spring je toch uit het raam. Kloothannes.'

'Ik heb medelijden met je, Sanne. Je bent overspannen.'

'Jij bent zelf hartstikke gestoord, Corneel. Daarom kap ik met jou. Hoe vaak moet ik dat nog herhalen?'

'Sanne, toe nou. Wees redelijk, alsjeblieft, Sanne.'

'Hou op met dat jankerige ge-Sanne. Voor jou ben ik Susanne.'

'Sanne. Sanne Clairon. Ik hou van je.'

'Ik niet van jou. Ga toch zielig janken bij the Stones. *It's all over now*, Corneel Schut.'

'Sanne!'

'IK HEB GEEN VERTROUWEN MEER IN JOU.'

'Sanne!'

'Beter nog: IK VERTROUW JOU NIET!'

'Sanne!'

'EN HOU OP MET BELLEN! ZAK!'

De intercity rolt station Den Bosch binnen en haalt me met zijn schurende remgeluid uit de dommelslaap waarin ik van lieverlede was weggezakt. Sannes verwijten van meer dan vijfendertig jaar geleden en de valse toon waarop ze me die toebeet, hadden zich weer eens losgemaakt uit de diepste

plooien van mijn geheugen, giftig als de lucht uit een kada-verput.

Een paar weken na het vernederende telefoontje belde ze me op een zondag op. 'Corneel, met mij,' waren haar eerste woorden. Een moment verkeerde ik in de onnozele veronderstelling dat alles weer in orde zou komen. Het tegendeel bleek al snel.

'Of je het begrijpt of niet,' zei ze kortaf, 'ik wil door niets meer aan jou herinnerd worden. Zaterdag, tussen elf en twaalf, kun je jouw spullen komen ophalen die hier liggen. Als je niet komt, heb je ze kennelijk niet meer nodig. Dan gooi ik alles weg.' Ze gaf me niet de kans iets terug te zeggen en verbrak de verbinding.

Ik was te zeer in de war om te overzien over welke spullen het ging. Bijna alles wat ik in de weekends bij haar gebruikte had ik van haar gekregen, vooral kleren en toiletspullen. Dat mocht ze allemaal met het afval meegeven, net als de posters van Jim Morrison en Salvador Dali. De aantekeningen van colleges, boeken, werkstukken en ander studiemateriaal had ik nodig. Ik had er geen idee van hoe groot de lading was die ik in Limburg moest ophalen. Waarschijnlijk was het te veel om in een keer mee te nemen in de trein.

Oom Wijnand liet het werk in zijn volkstuin voor wat het was en samen reden we op de bewuste zaterdag met de auto naar het zuiden. Ik was blij met zijn aanbod. Sanne en oom Wijnand konden het ontzettend goed met elkaar vinden. Met hem zou ze zeker een praatje willen maken. Dat maakte mijn kansen op een gesprek met haar groter. Mijn oom was geen ervaren chauffeur. Hij had alle aandacht nodig voor het verkeer. Praten onder het rijden vond hij gevaarlijk. Ik had er geen moeite mee te zwijgen.

We waren ruim op tijd voor de afspraak. Ik belde aan, er deed niemand open. De deuren waren op slot. Het gebouw leek verlaten. Tegen de muur van een laag overstekend dak stonden twee verhuisdozen op elkaar. Op de bovenste was een briefje geplakt: Voor C. Schut.

Gezang van uitbundige carnavalsvierders dringt de coupé binnen. Met hun kleurige uitdossing veranderen ze het perron in een surrealistisch levend schilderij, alsof Jeroen Bosch is teruggekeerd om in de stad waaraan hij zijn naam ontleent zijn fantasie de vrije loop te laten. Een dweilorkest met een opvallend gedeukte koperen sousafoon toetert boven alles uit. De muzikant, een reus die het gewicht van zijn instrument niet lijkt te voelen, is uitgedost als pelsjager uit de pionierstijd van het wilde westen. De man kijkt me strak in de ogen. Begin ik te malen?

Een gebiedende stem uit de klankbeker van de bombardon herinnert me aan het voornemen waarmee ik in Utrecht ben opgestapt. De hele reis heb ik er niet meer aan gedacht. Ik hoor het duidelijk: “Ik laat me niet gek maken door Sanne”. Haalt de muzikant een carnavalesk geintje met me uit? Zit zijn instrument propvol kunstmatige intelligentie? Dan nog. Ook AI kan het getoeter uit een sousafoon niet omzetten in woorden die ik wel gedacht heb maar nooit uitgesproken. Wat gebeurt er met me? Ben ik het slachtoffer van hallucinaties? Nog erger, van een geheugenhacker? Of zou mijn onderbewustzijn er een eigen agenda op nahouden? Bewaart het stiekem gedachten die het bewustzijn al heeft losgelaten om me er op ongewenste momenten mee af te leiden?

De trein staat al een paar minuten stil, toch blijven de deu-

ren dicht. Op het perron lopen medewerkers van de NS druk te bellen. Het zijn geen ernstige problemen die ze moeten oplossen, het publiek blijft tenminste rustig onder het oponthoud.

De muzikanten trekken vrolijk doorspelend verder en verdwijnen uit mijn blikveld. Hun optreden begon als een bemoeidigende ontvangst, al blijft de boodschap uit de sousafoon nazeuren. Zou het een waarschuwing zijn geweest? Onzin. Mijn gehoor heeft muziekklinken vertaald in een tekst die alles zegt over mijn huiver voor de ontmoeting met Sanne. Er zal ongetwijfeld een term bestaan voor dergelijke waarnemingen en haast zeker is er al een psycholoog op het verschijnsel gepromoveerd. Ik moet de zinsbegoocheling loslaten, voor hetzelfde geld waren niet mijn oren maar de ogen er slachtoffer van geworden. Dat ze de naam *Drumworld* op de grote trom hadden omgezet in *Wir schaffen das*.

Daar ga ik weer. Waarom in hemelsnaam schiet het mantra van Angela Merkel me te binnen? Ben ik net als de oud-Bondskanselier het slachtoffer van wensdenken?

‘Het lukt ons,’ beloofde zij de Duitsers. ‘Ik laat me niet gek maken door Sanne,’ beloofde ik mezelf vanmorgen. Van dat voornemen komt nu al niks terecht. Hoe zal het dan zijn als we straks tegenover elkaar zitten? Die gedachte stemt me niet vrolijk. Sanne zal de regie volledig in handen hebben. Dat was altijd al zo. Zij bepaalde en regelde alles voor ons. Voor ik instemde met deze afspraak heb ik lang de boot afgehouden. Het appje dat me deed besluiten toe te geven aan haar aanhoudende verzoeken maakte me nieuwsgierig. Ik lees de tekst op mijn telefoon voor de zoveelste keer zorgvuldig door en kom er ook nu niet achter wat ze in hemelsnaam bedoelt met ‘ons allemaal’.

Beste Corneel. Ik zeg het nog één keer, heel dringend. We moeten samen praten, althans ik wil praten met jou. Nu het nog kan. Dat is verhelderend en noodzakelijk voor ons allemaal. Wat ik je wil vertellen, zou ik ook in een lange app kunnen zetten. Dan zou ik ons echter tekort doen. Als ik het droogweg opschrijf, verliest mijn inbreng aan zeggingskracht. We moeten elkaars aanwezigheid voelen, elkaars stem horen. Daarom ga ik in dit bericht ook niet inhoudelijk in op een mogelijk gesprek. Mijn intenties zijn honderd procent integer. Geloof me, voor je eigen en ons aller bestwil. Dit klinkt vaag en pedant. Ik hoop dat je desondanks je begrijpelijke weerzin overwint en met me wilt praten. Alsjeblieft.

De oorzaak van het oponthoud lijkt opgelost. Stijf en kreupel sta ik op om de benen te strekken. Mijn rug is een strijkplank. Als ik lang stilzit, worden mijn spieren hard, gaan de gewrichten op slot.

‘Artrose en reumatische aanleg,’ luidde lang geleden de diagnose van mijn huisarts. ‘U bent niet de enige, mijnheer Schut.’ Met deze nietszeggende geruststelling stuurde de dokter me de deur uit. De ergernis dat ik me zo gemakkelijk liet afschepen zit me nog altijd dwars. Juist als ik assertief zou moeten reageren, geef ik mensen te gemakkelijk de kans zich met een palliatiefje van me af te maken.

Uit het niets schiet het synoniem voor ‘smoesje’ me te binnen. Jeanine, de telefoniste, gebruikte het toen ik me beklaagde over de omgangsvormen op de uitgeverij. Ik werkte er pas. Mijn collega’s spraken elkaar op een directe toon aan, voor

mijn gevoel vaak bot, zelfs bedreigend. Volgens de telefoniste kon ik maar beter zo snel mogelijk wennen aan de hanige, Hollandse cultuur in ons bedrijf.

‘Als je geen zin hebt in het gezwets van een ander verzin je toch een palliatiefje om er vanaf te zijn. Dat doen we hier allemaal. Iedereen begrijpt het. Ik moet nu snel een klant bellen,’ zei ze met een knipoogje. Ik stak een duim op als teken dat ik het had begrepen.

“Mijn intenties zijn honderd procent integer,” meldde Sanne. Als er iets een palliatiefje is om me tot een gesprek over te halen, is het dit zinnetje uit haar laatste appje wel. Hoe durft ze het woord “integer” te gebruiken? De achterbaksheid waarmee ze mij heeft geloosd, maakt haar smoesje volkomen ongeloofwaardig. Heel vreemd. Sanne en oprechtheid waren synoniemen die van de ene dag op de andere zijn veranderd in een pijnlijke tegenstrijdigheid. Tot het moment van haar fatale telefoontje had ik geen enkele reden aan haar loyaliteit te twijfelen. Er moet iets zijn gebeurd waardoor ze een andere persoon is geworden. Iets wat mijn voorstellingsvermogen te boven gaat. Of had ze me in al die jaren dat we samen waren zo gehaaid voor de gek gehouden dat ik nooit de ware Sanne heb gezien? Zulke idiote gissingen kwamen er in me op.

In mijn vertwijfeling heb ik me zelfs afgevraagd of ze achter mijn rug aan het rotzooien was met verslavende drugs. Lsd of heroïne kunnen je karakter totaal vervormen. Toch heb ik die veronderstelling snel verworpen, het idee was zo ongerijmd dat ik me ervoor schaamde. En als ze haar ziel had verkocht aan duivels spul, zou ik het hebben gemerkt. Ik heb in Utrecht genoeg mensen langzaam naar de verdommenis zien gaan. Daar was bij Sanne geen sprake van. Ze was en bleef de frisse bloem

die vreselijk veel van me hield. “Sanne, waarom heb je me verstoten?” Met dat pathetische zinnetje heb ik na de breuk mijn zelfmedelijden gevoed. Gelukkig was tante Emma er nog.

Ik heb er geen idee van hoe lang de bijeenkomst gaat duren. Als het te laat wordt, ga ik vandaag niet meer terug naar huis. Voor de zekerheid heb ik wat noodzakelijke spullen meegenomen. Voordat ik weer ga zitten, haal ik de handkoffer alvast uit het bagagerek. Onnadenkend reik ik er met de rechterarm naar, gelijktijdig komt de trein met een schok in beweging. Mijn wijsvinger stoot hard tegen de rand van het bagagerek. Een stekende pijscheut beneemt me de adem. Vanuit de nek stijgt een acute duizeligheid op naar mijn hoofd. Het wordt me zwart voor de ogen, alsof ik te haastig een ballon probeer op te blazen. Met de linkerhand grijp ik me vast aan de armleuning van de bank, adem diep in en langzaam en gelijkmatig uit. Het helpt, de duizeligheid trekt weg. Pas als ik zeker ben van mezelf, durf ik te gaan zitten.

Vijf dagen geleden ben ik met spoed geopereerd aan de getroffen vinger. Panaritium klinkt onschuldig voor de ontsteking die in de volksmond de fijt heet. Of, het fijt. De artsen die me behandelden, gebruikten die lidwoorden door elkaar. Maar vrouwelijk, mannelijk of onzijdig, de aandoening is gevaarlijk. Als je er niet op tijd bij bent, is de kans op bloedvergiftiging groot. Zover is het niet gekomen. De bacterie in de gewrichten en pezen van mijn vinger heeft me wel een paar dagen helse pijn bezorgd. Dezelfde pijn die zonet als een bliksemflits insloeg in mijn kruis.

Ik merk nu pas dat ik ervan in mijn broek heb gepist. Gelukkig stelt het panieklusje niet veel voor, de natte vlek is in mijn donkere spijkerbroek haast onzichtbaar. Beschaamd

kijk ik om me heen. Mijn straffende moeder is in zulke situaties nooit ver weg. 'Je bent oud genoeg om op kraantje-lek te letten,' keef ze als ik te lang had gewacht met naar de wc gaan. Ze zette me voor straf in het washok in een hoek om na te denken over mijn zonde en de Heere te beloven dat ik het nooit meer zou doen.

Om de pijn te verzachten blaas ik warme adem door het verband om de gekwetste vinger. Vanmorgen waren de wonden zo goed als dicht. Wat als ze door de onzachte botsing zijn opengesprongen? Begint het hele circus van schoonspoelen, hydrofiele gaasjes aanbrengen en voorzichtig inpakken dan weer van voren af aan? Dat is het laatste waarop ik zit te wachten. Ik sluit de gloeiende vinger liefdevol in mijn linkerhand om hem te troosten en te kalmeren.

In stilte verwens ik de koffer die onberoerd in het bagagenet ligt. Had ik hem maar meteen naast me op de bank gezet, het zou me een hoop ellende hebben bespaard. Maar dat is achteraf praten, zoals je achteraf gezien bijna alles anders had kunnen doen. Over de gevolgen van het menselijk tekort is het laatste boek nog niet geschreven. *Het is zoals het is en het gaat zoals het gaat*, staat er op een A-4tje dat een schoenlapper in mijn buurt tegen de etalageruit van zijn zaak heeft geplakt.

Tijd om die tegelwijsheid grondig tegen het licht te houden, krijg ik niet. De deur van de coupé wordt opengeschoven, een vrouw en een man stommelen naar binnen, beiden midden dertigers, schat ik. Hij draagt met jaloersmakend gemak een zware reistas.

De vrouw veegt de bank tegenover me schoon met een handschoen en gaat zitten. Ze zucht diep en legt de handen

over haar buik. De man kijkt me vragend aan en wijst naar de lege plaats naast me.

Ik knik.

Met een soepele beweging zet hij er de tas neer en gaat naast de vrouw zitten. 'Dank u wel.'

Ik haal de telefoon uit mijn jaszak. Er is geen nieuw bericht binnengekomen, ook niet van Sanne. Ik betrap me erop dat ik daar stiekem wel op had gehoopt. Dat kan nog altijd, je weet het niet met haar. Ik zou er niet van opkijken als ze op het laatste moment spijt krijgt van onze afspraak. Of is dat wensdenken tegen beter weten in? De toon van haar appjes is niet te vergelijken met de grofheid waarmee ze tegen me tekeering aan de telefoon. Dat leek een gunstig teken, maar of dat zo is? Ik twijfel er steeds meer aan.

'We moeten elkaars aanwezigheid voelen, elkaars stem horen,' schreef ze. Dat klinkt ongeloofwaardig. Waarom wees ze direct contact af toen ik erom smeekte en waarom is dat voor haar ineens noodzakelijk nu het voor mij niet meer hoeft? Omdat het haar nu wel uitkomt en destijds niet? Dat zou vreemd zijn, inder tijd hadden we samen een probleem. Wat mij betreft is dat allang verleden tijd. Voor haar niet? Waar zit ze dan nog mee?

Voor de zoveelste keer laat ik haar digitale toenadering de revue passeren. Het begint met het excuus voor de app en de verklaring dat ze me via internet heeft weten op te sporen. Het afsluitende zinnetje zet alles op zijn kop.

Dit contact wil ik graag een vervolg geven met een persoonlijke ontmoeting. Hoe denk jij daarover, Corneel?

Dat verzoek van vier maanden geleden plaatste me voor een dilemma. Moest ik de vraag mordicus afwijzen, wat mijn eerste gedachte was? Of zou ik de deur op een kier zetten door uitleg te eisen voor de toenadering die ze zocht? Er volgde, na twee weken aarzelen over mijn reactie, een uitwisseling van korte veelzeggende apps.

- ~ Wat wil je van me?
- ~ Met je praten, Corneel. Zonder dat oud zeer ons in de weg zit. Daarvoor is het onderwerp te belangrijk.
- ~ Welk onderwerp?
- ~ Dat wil ik persoonlijk met je bespreken, Corneel. Ik wil niet geheimzinnig doen, het is van groot belang dat we eerst bij elkaar komen.
- ~ Draai zolang om de hete brei heen als je wilt, ik wil vooraf weten waarover het gaat. Zo niet, dan kun je het vergeten.
- ~ Ik snap je helemaal, Corneel. Toch is het onmogelijk wat je van me verlangt. Geloof me, ik meen het oprecht. Je zult het pas begrijpen als ik het je persoonlijk vertel. Laten we zo snel mogelijk een afspraak maken. Alsjeblieft, vertrouw me.
- ~ Nee dus, Susanne.

Daarna bleef het lang stil, tot de laatste mail binnenkwam en ik alsnog zwichtte voor haar vasthoudendheid. Zoals altijd had Sanne bepaald wat er ging gebeuren. Voor mezelf had ik mogelijke antwoorden overwogen op de vraag waar ze niet op wilde ingaan. Misschien was haar geweten beginnen te knagen en had ze spijt gekregen. Dat leek me niet erg waarschijnlijk.

Misschien durfde ze haar fout te erkennen en wilde ze excuses aanbieden, wat me nog onwaarschijnlijker leek. In een cynische bui bedacht ik dat de liefde misschien opnieuw was opgevlamd. Ik hoopte zelfs dat Cupido een rake pijl had afgevuurd en dat ze me zou voorstellen het samen opnieuw te proberen. Geen haar op mijn hoofd dat daaraan zou denken, al zou zo'n verzoek mij wel de kans geven me te revancheren door minzaam de Rolling Stones te citeren met *You can't always get what you want*.

Intussen bestormt op station Eindhoven een lading nieuwe carnavalisten de ingangen van de trein.

De vrouw tegenover me kijkt geamuseerd naar haar partner die driftig in zijn weekendtas rommelt. De haast waarmee zijn handen door de inhoud woelen, herinnert me aan mijn studententijd als ik geërgerd op de tast zocht naar iets waarvan ik zeker wist waar ik het onder mijn bed had weggestopt, maar wat op de bewuste plek onvindbaar bleek. Als hij eindelijk vindt wat hij zoekt, reikt hij zijn vriendin een blikje bier aan.

'Zie je wel dat ik ze bij me heb.' Het klinkt als een terechtwijzing waarop zijn partner reageert met een kushandje en een opgestoken middelvinger tegelijk.

'Op een geweldig carnaval, Veronique!'

'Op Roermond, Henry. Proost!'

Ik zak onderuit en sluit de ogen. Roermond. Het chauvinisme van Veronique voor de stad die aan de monding van de Roer ligt en toch haar naam niet ontleent aan die rivier, is me vreemd. Daarvoor liggen de herinneringen uit mijn puberteit aan het stadje te ver terug in het verleden. In mijn studententijd kwam ik er bijna acht jaar lang elk weekend met de trein

aan. Bij de trappen van het terras voor het station stond Sanne me in haar lelijke eend trouw op te wachten. Ik gooide mijn tas op de achterbank, stapte in en zij maakte haast om de stad uit te komen, terug naar haar ouderlijk huis waar ik een eigen kamer had. Tijd en gelegenheid om de omgeving van het station nauwkeurig in me op te nemen, gunde Sanne me niet. Gelijk had ze. Het leek me trouwens een plek van niks die in aantrekkingskracht niet kon concurreren met de belofte die de thuiskomst me in het vooruitzicht stelde.

Links lag een somber grijs, massief gebouw. Daar stond stevast een rij taxi's naast het trottoir geparkeerd, meestal met het portier aan de bestuurderskant half open en achter het stuur een rokende chauffeur, wachtend op klanten. Het statige Hotel restaurant De la Station aan de rechterkant was een blikvanger. Meestal moesten we bij het gebouw voor rood wachten voor we rechtsaf konden slaan naar de brede, drukke Godswaersingel. Tussen beide panden in lag een kleine parkeerplaats waaromheen de smalle aan- en afvoeroute liep die uitkwam op de singel, met aan de overkant het Stationsplein. Daar lag ook Het Kelderke, een populaire tent voor hippe jongeren uit de stad en omgeving. Voor ik Sanne leerde kennen, kwam ik er regelmatig met vrienden van school. Zij zat als ze met haar moeder had gewinkeld liever in het café ernaast, De Tramhalte, een bruine kroeg die door vaste bezoekers liefdevol De Tram werd genoemd.

Bijzondere herinneringen aan station Roermond heb ik niet en toch is het een spannend vooruitzicht om er straks na meer dan vijfendertig jaar weer aan te komen. Zou er veel veranderd zijn sinds de laatste keer dat Sanne me voor het gebouw afzette?

Terwijl de trein traag op gang komt, gaat de schuifdeur met

een klap open. Tussen de oogwimpers door zie ik hoe de coupé volstroomt met carnavalisten. Ik hou me slapend en volg de drukte, gelaten als een koortsige patiënt die in de wachtkamer van de huisarts niet bij de geluidsknop van de radio kan.

Het gangpad is een klankfuik van stemmen, gehoest, gesnotter, schuifelende voetstappen, tegen banken schurende bagage, het gekef van een gestreste hond, waar het gesnerp bovenuit klinkt van een stel kinderen die met een roltong een carnavalsdreun proberen te spelen. Een vrouw schreeuwt boven het lawaai uit dat ze stil moeten zijn.

Een stem roept in het Limburgs: *Pap, is bie uch plaats vääor te zitte?*

Het antwoord achter me is duidelijk: *Vääor te zitte, mós se vandaag in de petoet zeen.*

De trein trekt moeizaam op, ik open de ogen en zie Veronique en Henry met elkaar smiespelen. Aan hun besmukte reactie valt af te lezen dat ze het over mij hadden. Als betrapte pubers schuiven ze uiteen. De plek naast me is vrij gebleven, dankzij de tas van Henry. Ik kijk hem aan, knik naar de tas en steek mijn linkerduim op. Henry begrijpt het stomme toneeltje.

Mijn lijf is het er niet mee eens dat ik een andere zithouding zoek. Artrose in beide heupen. De orthopeed stelde een paar jaar geleden al voor de gewrichten te vervangen. Ik ben niet bang voor operaties, maar dat voorstel heb ik meteen afgewimpeld. Heupoperaties gaan vaak mis, al sprak de arts dat pertinent tegen. Misschien hoor ik toevallig alleen van de mislukkingen: ontstoken wonden die niet willen helen, bacteriën die meeliften met het kunstmateriaal dat de heup vervangt en die het bot aantasten. Onverklaarbare vochtophoping, zwellingen, hoge koorts en onmenselijke pijn. De andere optie, een